**Begrotingsbetoog 2027 – Voerendaal Actief**
**Betrokken. Betrouwbaar. Realistisch.**

## Voorzitter,

Vandaag bespreken we de begroting 2027, onder het motto ‘Samen voor Voerendaal: luisteren, verbinden, doen’. Mooie woorden. Maar voor Voerendaal Actief tellen de resultaten: wat merken onze inwoners ervan, blijven onze dorpen leefbaar en is het allemaal betaalbaar? Een sluitende begroting betekent immers nog geen betaalbare rekening.

## 1. Financiële positie

De begroting laat positieve saldi zien: € 649.000 in 2027, € 192.000 in 2028, € 418.000 in 2029 en € 341.000 in 2030. Toch daalt de algemene reserve van ruim € 10,6 naar circa € 6,3 miljoen. Het college wil € 4,5 miljoen reserveren voor toekomstige afschrijvingslasten van De Borenburg, De Joffer, het kunstgrasveld van VV Voerendaal en Voerendaal Oost. De nieuwe scholen vallen daar niet onder. Waarom zetten we dit bedrag nu al apart, terwijl afschrijving pas bij ingebruikname begint en de schoolinvesteringen nog komen?

De solvabiliteit verslechtert en de schuldquote stijgt van 113 naar 130 procent. Zelfs de wethouder financiën noemt dat zorgelijk. Het college kondigt een heroverweging van taken en ambities aan. Terecht. Maar laten we dan eerst onderscheiden wat noodzakelijk is voor inwoners en wat vooral beleidsmatig wenselijk is. Kan het college aangeven welke financiële grenzen het zichzelf stelt?

## 2. Gemeentelijke belastingen

De woonlasten voor meerpersoonshuishoudens stijgen van € 1.241 naar € 1.268. Daarbovenop rekent het college opnieuw met 3 procent verhoging van de OZB-opbrengsten. Voerendaal behoort tot de duurste Limburgse gemeenten; voor eenpersoonshuishoudens staan we volgens onze vergelijkingen bovenaan. Het ‘Wassenaar van Parkstad’ klinkt chic, maar inwoners betalen de rekening.

Als rechtvaardiging horen we steeds: een hoog voorzieningenniveau. Maar in Klimmen, Ubachsberg en Ransdaal verdwijnen winkels en ontmoetingsplekken. Wie minder mobiel is, heeft weinig aan voorzieningen verderop. Tegelijk stijgen zorg- en energiekosten en verdwijnt de salderingsregeling. Waarom leggen wij daar nog eens een OZB-verhoging bovenop, enkel omdat die in het coalitieakkoord staat?

Voerendaal Actief blijft vinden dat de belastingdruk omlaag moet. Wij hebben serieus overwogen amendementen in te dienen tegen de OZB-verhogingen voor

woningen en niet-woningen. Maar we beseffen dat Voerendaal financieel in lastiger vaarwater komt. Een amendement zonder structureel houdbare dekking lost dat niet op. Daarom dienen wij die amendementen niet in. Wel dienen wij onze eerste motie in: wij vragen het college om bij een positief resultaat van de jaarrekening 2026 te onderzoeken of de gemeentelijke lasten voor onze inwoners verantwoord kunnen worden verlaagd. Daarbij moeten financiële ruimte, risico's en structurele gevolgen helder worden gemaakt, zodat de raad een zorgvuldige keuze kan maken. Een meevaller hoeft niet automatisch naar nieuwe plannen te gaan; onze inwoners mogen er ook eens iets van terugzien.

### 3. Leefbaarheid, erfgoed en OLS

Voor het leefbaarheidsfonds staat € 400.000. Wij steunen sterke dorpen en verenigingen, maar willen weten wat de dorpscoalitie in Ubachsberg concreet heeft opgeleverd, wat dat kostte en waarvoor het nieuwe fonds wordt gebruikt: projecten of vooral overleg en procesbegeleiding? En wie beslist uiteindelijk over de besteding: dorpscoalitie, college of raad? Graag vandaag een inhoudelijk antwoord, niet een verwijzing naar de volgende jaarrekening.

Waarom volgt Ransdaal als volgende kern? Daar zijn inwoners al zelf actief rond de agrarische randweg, 't Wouves, de kerk en de school. Wij vinden Klimmen een logischer volgende stap, juist gezien de ontwikkelingen rond woningbouw, voorzieningen en de herbestemming van de kerk. Daarom dienen wij onze tweede motie in: wij vragen het college om de volgorde te heroverwegen en na Ubachsberg eerst in Klimmen de vorming van een dorpsraad of dorpscoalitie op te starten, samen met inwoners, verenigingen en ondernemers. Daarbij willen wij duidelijke afspraken over doelen, bevoegdheden en middelen, en vóór 1 juli 2027 een terugkoppeling aan de raad. Een dorpscoalitie moet aantoonbaar iets toevoegen, geen extra vergaderlaag worden.

Over erfgoed: de kapel bij Kapelhof is fraai gerestaureerd. Wat is de stand van de toegezegde ondersteuning voor drie kerken? En hoe ziet het college de herbestemming van de kerk in Klimmen, ook in relatie tot de Open Club?

Wij feliciteren Ubachsberg met het OLS en wensen de organisatie vooral mooi weer. Misschien helpt een wandeling naar Wittem met een worst! Maar voor het OLS staat wel € 400.000 begroot. Is dat nu wel of geen subsidie, en hoe verhoudt het zich tot de reguliere subsidie? Waarom autoriseren we dit bedrag voordat de raad in februari de voorwaarden kent? Had een afzonderlijke reservering gekund? En welke afspraken komen er over een eventueel overschot én een tekort? Graag duidelijkheid vóór we financiële risico's aanvaarden.

## 4. Woningbouw en onze groene identiteit

Het Masterplan Wonen sprak over kansrijke locaties en een evenwichtige verdeling over de kernen. Geldt die verdeling voor zowel uitbreiding als inbreiding, en zijn alle mogelijkheden in beeld? Nu concentreert veel ontwikkeling zich rond Kunrade, richting Heerlen, met druk op onze groene long en de natuur. Waar trekken we de grens?

Natuurlijk zijn woningen nodig voor starters, gezinnen en senioren. Maar hoeveel woningen komen daadwerkelijk in elke kern, en hoe bewaakt het college de verdeling? We bouwen voor de toekomst van Voerendaal, niet ten koste van zijn karakter. Wij vragen daarbij nadrukkelijk aandacht voor het groen rond Kunrade. Maar ook voor de rest van onze gemeente. Dit jaar geen motie/amendement over het onderhoud van het groen, dat moet echt beter, maar we wachten de themabijeenkomst over Groenbeheer af en trekken daarna als Voerendaal Actief ons plan.

Een bouwlocatie die op papier kansrijk heet, is niet automatisch de juiste locatie. Ook natuur, bereikbaarheid en het karakter van de kern moeten zwaar meewegen.

## 5. Gemeentelijke regie

Woningbouwprocedures duren gemiddeld meer dan drie jaar; beroep kan daar nog twee jaar aan toevoegen. Bezwaren zijn vrijwel onvermijdelijk: NIMA, ofwel ‘niet in mijn achtertuin’. Het college belooft meer regie. Betekent dat eerder sturen op locaties, participatie, voortgang en ingrijpen bij vastlopende projecten? Kan een ‘kansrijke locatie’ ook alsnog afvallen? En wat verandert er concreet vóór de aangekondigde voorstellen in het derde kwartaal van 2027?

Regie nemen is niet wachten op een ontwikkelaar, maar zelf de koers bepalen.

## 6. Scholen en woningbouw

Wij steunen de investeringen in scholen in Ubachsberg en Ransdaal. Maar de school in Klimmen nadert volgens signalen al haar capaciteitsgrens. Bij 400 extra woningen gaat ook de vraag naar basisschoolplaatsen aanzienlijk toenemen. Beschikt het college over een actuele tienjarige leerlingenprognose waarin woningbouw per kern is verwerkt? Wat betekent dat voor Klimmen, de brede school in Voerendaal en de overige scholen? Wie vandaag woningen plant, moet ook aan de schoolbanken van morgen denken.

## 7. Verkeersveiligheid

Wij waarderen dat inwoners van de Klimmenderstraat aandacht vragen voor veiligheid en dat maatregelen volgen. Na de trage aanpak van de Steinweg–Putweg weten we dat snelheid van handelen belangrijk is. Maar straatmeubilair is geen vervanging voor een integrale reconstructie, die nu pas na 2030 in beeld komt — mogelijk zelfs in 2032 of 2033.

Bewoners kregen een brief van de gemeente over een effect van 6 procent door de plaatsing van snelheidsbeperkende maatregelen op de Klimmenderstraat. Waarop slaat dat precies: snelheid, verkeersvolume of iets anders? Wanneer en hoe is gemeten? Graag een reactie van het college!

Voorzitter, Voerendaal Actief begrijpt dat niet alles tegelijk kan. Maar financieel realisme mag geen excuus worden voor bestuurlijk uitstel. Wij vragen vandaag geen miljoenen voor een reconstructie, maar wel de bereidheid om serieus aan de voorbereiding te beginnen. Daarom dienen wij onze derde motie in. Wij vragen het college uiterlijk in het tweede kwartaal van 2027 te starten met een integraal verkeerskundig onderzoek naar de Klimmenderstraat, de bestaande metingen en maatregelen mee te nemen en omwonenden te betrekken. Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2027 verwachten wij de resultaten, mogelijke oplossingen, kostenindicaties en een planning, inclusief de kansen om vóór 2030 te beginnen. Voer het onderzoek zoveel mogelijk uit binnen bestaande budgetten en leg eventuele extra middelen uiterlijk bij de begroting 2028 aan de raad voor. Verkeersveiligheid kan niet wachten tot de volgende bestuursperiode.

En wat is de stand van zaken rond de Kerkstraat en de mogelijke randweg bij Ubachsberg? Welke onderzoeken en maatregelen lopen en wanneer krijgt de raad voorstellen?

## 8. Accommodaties

Wij investeren fors in De Joffer, De Borenburg en andere voorzieningen. Prima, mits we ze toekomstbestendig maken. Worden renovaties gecombineerd met

verduurzaming? Wat betekent dat voor de exploitatie en energielasten van verenigingen? Een gebouw opknappen is één ding; het betaalbaar houden is minstens zo belangrijk.

## 9. Afsluiting

Voorzitter, de ambities zijn groot, maar de financiële ruimte is begrensd. Juist daarom kiezen wij voor betaalbare woonlasten, passende woningbouw, voldoende schoolruimte, verkeersveilige straten en voorzieningen die inwoners daadwerkelijk ervaren. Met onze drie moties kiezen wij voor een verantwoorde verkenning van lastenverlaging, een dorpsraad die eerst in Klimmen van start gaat en een tijdige voorbereiding van de aanpak van de Klimmenderstraat. Niet voor stilstand, maar voor verstandige keuzes.

Want waar een wil is, is een weg. Wij zien de reactie van het college tegemoet.

Dank u wel, voorzitter.

Raimond Franssen

Coen Faessen

Sandro Kremer